

رای شماره : ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۰۲۴۹۳۶۸ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۴ نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول ریاست جمهوری)

شماره دادنامه: ۱۴۰۳۳۱۳۹۰۰۰۰۲۴۹۳۶۸

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۳/۲/۴

شماره پرونده: ۰۲۰۱۷۳۳

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای بهمن زبردست

طرف شکایت: نهاد ریاست جمهوری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۴ نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول ریاست جمهوری

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بند ۴ نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول ریاست جمهوری را خواستار شده و در مقام تبیین خواسته اعلام کرده است:

" بنا به دلایل زیر، تعیین تکلیف برای بانک مرکزی و سازمان امور مالیاتی، طبق بند ۴ نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول ریاست جمهوری مغایر قانون و خارج از حدود اختیار به نظر می‌رسد.

الف) درخصوص بخش نخست مقرر، اساساً معاون اول ریاست جمهوری و ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، هیچ‌کدام قانوناً مآذون به چنین تعیین تکلیفی برای بانک مرکزی نیستند، لذا این حکم خارج از حدود اختیار است. جهت مزید اطلاع، درخصوص مورد مشابه با چنین حکمی، می‌توان به نظریه شماره ۱۷-۱۶/هـ ب مورخ ۱۴۰۲/۳/۱ ریاست مجلس شورای اسلامی اشاره کرد که، تصویب‌نامه هیأت وزیران درخصوص تعیین نرخ تسعیر ارز شرکت های پالایش نفت و پتروشیمی را مغایر قانون اعلام نموده است.

ب) درخصوص بخش دوم مقرر، هم، از آنجاکه مبنای شناسایی درآمد و هزینه همه اشخاص حقوقی، از جمله بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی، استانداردهای حسابداری کشور است و نحوه تعیین نرخ تسعیر دارایی‌های قابل تسعیر

نیز در جزء (الف) بند ۲۳ استاندارد حسابداری شماره (۱۶) مشخص شده است و مطابق آن، این دارایی‌ها «باید به نرخ ارز در تاریخ ترازنامه تسعیر شوند»، و وفق بند (۲۴) ماده (۱۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم هم، «زیان حاصل از تسعیر ارز بر اساس اصول متداول حسابداری مشروط به اتخاذ یک روش یکنواخت طی سال‌های مختلف از طرف مودی» پذیرفته شده، لذا سازمان مالیاتی هم در سال‌های گذشته، هرگاه بانک مرکزی، بانک‌ها و موسسات اعتباری را ملزم به تهیه صورت‌های مالی با اعمال نرخ تسعیری مغایر با استانداردهای حسابداری نموده، کماکان سود تسعیر اعلام شده در این صورت‌های مالی را نپذیرفته و مالیات مربوط به سود تسعیر را بر اساس همان نرخ ارز در تاریخ ترازنامه، مذکور در جزء (الف) بند ۲۳ استاندارد حسابداری شماره (۱۶) مطالبه نموده است. لذا الزام مقرر به اینکه، سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است، مالیات سود ناشی از تسعیر دارایی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری را بر مبنای نرخ «حداقل معادل ۹۰ درصد نرخ ارز سامانه نیما در شش ماه گذشته»، که در همین مقرر، بانک مرکزی موظف به اعلام آن شده، محاسبه و اخذ نماید هم، ضمن آنکه مآلاً منجر به کاهش مالیات بر درآمد بانک‌ها و موسسات اعتباری می‌شود، مغایر با بند (۲۴) ماده (۱۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم و خارج از حدود اختیار است.

لذا در پایان عرایضم، به دلیل مغایرت‌های قانونی که عرض شد و همچنین خروج از حدود اختیار، درخواست ابطال بند ۴ نامه مورد شکایت را از زمان تصویب آن دارم.

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر می‌باشد:

" نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول ریاست جمهوری

جناب آقای دکتر خاندوزی وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی

جناب آقای دکتر فاطمی امین وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت

جناب آقای مهندس اوجی وزیر محترم نفت

جناب آقای دکتر میرکاظمی معاون محترم رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور

جناب آقای دکتر صالح آبادی رئیس کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

با سلام

تصمیمات جلسه چهل و دوم ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۵ در خصوص حمایت از بازار سرمایه به شرح ذیل جهت اجرا ابلاغ می‌گردد:

.....

۴- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است نرخ تسعیر دارایی‌های ارزی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی را حداقل معادل ۹۰ درصد نرخ ارز سامانه نیما در شش ماه گذشته اعلام نماید. سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است مالیات سود ناشی از تسعیر دارایی‌های ارزی مذکور را بر مبنای نرخ اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران محاسبه و اخذ نماید.

در پاسخ به شکایت مذکور معاون امور حقوقی دولت به موجب لایحه شماره ۲۳۹۱۵۳ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۳ توضیح داده است:

" ستاد هماهنگی اقتصادی دولت به موجب مصوبه شماره ۴۹۱۲۴/ت/۲۵۳۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۳۰ به منظور رسیدگی، بررسی و اتخاذ تصمیم فوری در عرصه مسایل اقتصادی و هماهنگی و هدایت کلان امور اقتصادی کشور زیر نظر رئیس جمهور تشکیل گردیده و مطابق اصل ۱۲۴ قانون اساسی این اختیار به معاون اول تفویض شده است. در همین راستا و با عنایت به اینکه مستفاد از بند (ت) ماده ۲۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه مصوب ۱۳۹۵ و ماده ۴۴ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲ «در اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر فعال سازی منابع مالی و همچنین اصلاح و تقویت نظام مالی کشور، نظام ارزی کشور، «شناور مدیریت شده» است و دامنه نرخ ارز با توجه به حفظ رقابت پذیری در تجارت خارجی و با ملاحظه تورم داخلی و جهانی و همچنین شرایط اقتصاد کلان از جمله تعیین حد مطلوبی از ذخایر خارجی، تعیین می شود»، ستاد مذکور نسبت به تعیین نرخ تسعیر دارایی های ارزی بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی اقدام نموده است.

لازم به ذکر است که استناد به بند ۲۴ ماده ۱۴۸ قانون مالیات های مستقیم نیز فاقد وجهت می باشد چه آنکه در بند مذکور رعایت استانداردهای حسابداری در احتساب زیان ملاک عمل قرار گرفته است و نه تسعیر ارز و به عبارت بهتر متعلق رعایت استانداردهای حسابداری، «احتساب زیان» بوده است و نه «تسعیر ارز».

بنا به مراتب فوق درخواست صدور رای شایسته مبنی بر رد شکایت مطروحه را خواستارم."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۴۰۳/۲/۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و روسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیأت عمومی

ستاد هماهنگی اقتصادی دولت به موجب مصوبه شماره ۴۹۱۲۴/ت/۲۵۳۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۳۰ هیأت وزیران به منظور رسیدگی، بررسی و اتخاذ تصمیم فوری در عرصه مسایل اقتصادی و هماهنگی و هدایت کلان امور اقتصادی کشور زیر نظر رئیس جمهور تشکیل گردیده و مطابق اصل یکصد و بیست و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران این اختیار به معاون اول رئیس جمهور تفویض شده است. در همین راستا و با عنایت به اینکه مستفاد از بند (هـ) ماده ۲۰ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب سال ۱۳۹۵ و ماده ۴۴ قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۴۰۲ در اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی مبنی بر فعال سازی منابع مالی و همچنین اصلاح و تقویت نظام مالی کشور، نظام ارزی کشور «شناور مدیریت شده» است و دامنه نرخ ارز با توجه به حفظ رقابت پذیری در تجارت خارجی و با ملاحظه تورم داخلی و جهانی و همچنین شرایط اقتصادی کلان از جمله تعیین حد مطلوبی از ذخایر خارجی تعیین می شود، لذا ستاد مذکور نسبت به تعیین نرخ تسعیر دارایی های ارزی بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی اقدام نموده است. با توجه به مراتب فوق، بند ۴ نامه شماره ۴۰۳۳۸/م مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۶ معاون اول رئیس جمهور خلاف قانون و خارج از حدود اختیار نیست و ابطال نشد. این رای براساس

ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۴۰۲/۲/۱۰) در رسیدگی و تصمیم گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است. /

حکمتعلی مظفری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

آدرس: تهران بزرگراه شهید ستاری بلوار شهید مخبری نبش خیابان ایران زمین